

Utlåtande 2016:79 RVIII (Dnr 106-1648/2015)

Ökad uppkoppling av fiber i Micasas fastighetsbestånd

Motion (2015:76) av Yvonne Fernell-Ingelström (M)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2015:76) av Yvonne Fernell-Ingelström (M) om ökad uppkoppling av fiber i Micasas fastighetsbestånd anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher anför följande.

Ärendet

Yvonne Fernell-Ingelström (M) föreslår i en motion att Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska installera fiber i alla lägenheter i bostadsbeståndet och ta fram en tidplan för att koppla upp resten av lägenhetsbeståndet till fibernätet. I motionen framgår att ungefär hälften av fastighetsbeståndet är anslutet till internet via fiber. Att ha tillgång till internet bedöms i motionen vara en demokratifråga.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR), Pensionärernas

riksorganisation (PRO) och Sveriges pensionärsförbund Seniorerna (SPF). Stockholms Stadshus AB har underremitterat till Micasa Fastigheter i Stockholm AB samt till AB Stokab. KPR, PRO och SPF har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret konstaterar att bolaget har en plan för inrättande av fiber samt att tillgång till internet genom olika tekniker är möjligt i hela fastighetsbeståndet. Kontoret förutsätter att bolaget gör en sammanvägd bedömning av de viktigaste insatserna för att nå kommunfullmäktiges mål om nöjda hyresgäster, och att tillgång till fiber ingår i detta.

Äldrenämnden betonar att ett utbyggt fibernät skapar bättre förutsättningar för att implementera välfärdsteknologi samt underlättar boendes möjligheter att koppla upp sig mot internet. De påtalar att en installeringsplan är påbörjad.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig positiva till motionen. Ambitionen är att tillhandahålla anslutning till fibernätet i de bostäder och lokaler som förvaltningen hyr av Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att alla oavsett målgrupp bör ha tillgång till internet. Utvecklingen går fort och utbyggnad av fiber kan inte avvakta. Nämnden föreslår att motionen bifalles.

Stockholms Stadshus AB anser att Micasa Fastigheter i Stockholm AB arbetar intensivt med fiberutbyggnad. Majoriteten av hyresgästerna har tillgång till fiber och alla fastigheter har tillgång till internet. Val av lösning för att tillhandahålla internet behöver vägas mot ekonomiska och tekniska parametrar.

Mina synpunkter

Jag delar motionärens uppfattning om att tillgången till internet är en demokratifråga. Idag har majoriteten av hyresgästerna i Micasa Fastigheter i Stockholm AB tillgång till fiberuppkoppling och alla har tillgång till internet, fast med olika tekniker. Ett utbyggt fibernät är viktigt såväl för bostadshyresgäster som för att underlätta implementering av välfärdsteknologi. Bolaget arbetar därför intensivt med den fortsatta fiberutbyggnaden. De senaste fyra åren har bolaget anslutit 4 152 lägenheter. Under år 2016 är planen att ansluta 2 500 fler lägenheter. Ytterligare steg behöver föregås av utredning av förutsättningarna i de mindre fastigheterna i beståndet. Det krävs också en sammanvägd bedömning och prioritering av vilka insatser som är viktigast för att få så nöjda hyresgäster som möjligt.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2015:76) om ökad uppkoppling av fiber i Micasas fastighetsbestånd

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Joakim Larsson och Cecilia Brinck (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2015:76) av Yvonne Fernell-Ingelström (M) om ökad uppkoppling av fiber i Micasas fastighetsbestånd bifalls.
2. Därutöver anføres följande.

Digital kommunikation är det moderna samhällets nya infrastruktur och Stockholm ligger i internationell framkant i detta avseende. Det är angeläget att vi fortsätter att upprätthålla och utveckla den digitala tekniken, dels för att stockholmarna ska kunna ta del av olika medietjänster men också för att staden ska behålla sin konkurrensfördel när det kommer till digitalisering.

De senaste åren har tillgången till internet ökat och idag är det inte enbart den yngre delen av befolkningen som använder sig av digital kommunikation, utan även många pensionärer och äldre nyttjar internet flitigt. Flera forskare framhåller att internet kan ge äldre ett rikare liv och motverka ensamhet, nedstämdhet och isolering. Det är därför positivt att såväl äldrenämnden som Micasa delar vår ambition att fortsätta utveckla fibernät på de boenden som staden har rådighet över, framförallt när det gäller lägenheterna inom vård och omsorg som ännu saknar fibernät.

I dag finns 4 000 boende med fiber och äldrenämnden uppger att man ämnar installera fiber i resterande fastigheter senast 2017. Vi delar den målsättningen, det är dock viktigt att nämnden skyndsamt uppfyller målet, så att fler inom Micasas boende får samma möjlighet till användning av internet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2015:76) av Yvonne Fernell-Ingelström (M) om ökad uppkoppling av fiber i Micasas fastighetsbestånd anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 4 maj 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Torun Boucher

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I motionen från Yvonne Fernell-Ingelström (M) beskrivs att Stockholm är en plats som sticker ut bland andra vad gäller tillgången till fast och mobilt bredband. Stockholm har rankats först i Ericssons Networked Society Index avseende informations- och kommunikationsteknikmognad.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB äger och förvaltar omsorgsfastigheter. I motionen framgår att ungefär hälften av bolagets fastighetsbestånd är anslutet till internet via fiber. Att ha tillgång till internet bedöms i motionen vara en demokratifråga och exemplifieras med bland annat bankärenden, kontakt med myndigheter, sjukvårdsrådgivning, tillgång till näthandel och rikt TV-utbud. Vidare anförs att tillgång till internet får anses vara av stor betydelse för att kunna upprätta kontakt med nära och kära och minska ensamhet.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta

- att Stockholms stad ska fortsätta ligga i framkant och toppa listan när det gäller Ericssons Networked Society Index.
- att uppdra åt Micasa Fastigheter AB att installera fiber i samtliga lägenheter i bostadsbeståndet.
- att uppdra åt Micasa Fastigheter AB att ta fram en tidplan, som anger när resten av Micasas lägenhetsbestånd kan få tillgång till uppkoppling till fibernätet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR), Pensionärernas riksorganisation (PRO) och Sveriges pensionärsförbund Seniorerna (SPF). Stockholms Stadshus AB har underremitterat till Micasa Fastigheter i Stockholm AB samt till AB Stokab. KPR, PRO och SPF har inte inkommit med något svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har tagit del av Micasa Fastigheter AB:s underremissvar till Stockholms Stadshus AB. Där framgår att bolaget har en plan för inrättande av fiber, samt att tillgång till internet genom olika tekniker, där fiber ingår, är möjligt i hela fastighetsbeståndet idag. Det finns dock fastigheter som inte ingår i planen för inrättande av fiber, eftersom bolaget bedömt att kostnaderna inte är ekonomiskt försvarbara.

Av kommunfullmäktiges budget 2016 framgår under verksamhetsområdesmålet *Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo* att kommunfullmäktige har höga ambitioner för bostadsbolagens hyresgästers nöjdhet genom indikatorerna *Bostadsbolagens hyresgästers nöjdhet med bostad, allmänna utrymmen, utemiljö* och *Bostadsbolagens hyresgästers nöjdhet med bolagens service*, med tillhörande målvärden om 78,5 respektive 83,5 procent. I bostadsbolagen ingår AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem. Stadsledningskontoret förutsätter dock att även Micasa Fastigheter AB gör en sammanvägd bedömning och prioritering, om vilka insatser som är mest efterfrågade och resurseffektiva för att nå kommunfullmäktiges mål, och att tillgång till höghastighetsbredband via fiber ingår i detta.

Stadsledningskontoret föreslår därför att motion (2015:76) av Yvonne Fernell-Ingelström (M) om ”ökad uppkoppling av fiber i Micasas fastighetsbestånd” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 februari 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen.

Reservation anfördes av Dennis Wedin m.fl. (M), Ann-Katrin Åslund (L) och Britt Westerlind (KD), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens syn att det är viktigt med ett utvecklat fibernät på de särskilda boenden som staden har rådighet över. Ett utbyggt fibernät skapar bättre förutsättningar för att implementera välfärdsteknologi inom Micasas fastigheter men underlättar även för de boendes möjlighet att koppla upp sig mot internet.

Arbetet med att installera fiber i Micasas fastigheter är dock redan påbörjat. För närvarande har Micasa byggt fiber till cirka 4000 boende. Av den tidsplan från Micasa som äldreförvaltningen har tagit del av ska fiber vara installerat i resterande fastigheter senast år 2017.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 februari 2016 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som svar till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Gustav Johanssonm.fl. (alla M) och Christina Peterson (C), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positivt till motionen och instämmer i att tillgång till fiber i hemmet ska ses som en självklarhet för alla stockholmare, oavsett ålder. Det är i sammanhanget även viktigt att stadens e-tjänster anpassas för alla kunskaps- och erfarenhetsnivåer och att utbildning i datorkunskap tillhandahålls.

Förvaltningen har som ambition att tillhandahålla anslutning till fibernätet i de bostäder och lokaler som förvaltningen hyr av Micasa. Det ligger dock inte i förvaltningens uppdrag att som hyresgäst bygga ut eller på annat sätt utveckla fiberinfrastrukturen i dessa lokaler. Förvaltningen ser därför positivt på att Micasa genomför de åtgärder som motionen yrkar på.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 att tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i motionärens synpunkter och förslag gällande tillgång till internet i Micasas fastighetsbestånd. Alla, oavsett målgrupp, bör ha tillgång till internet. Även om en majoritet av dagens äldre inte är vana internetanvändare, så kommer morgondagens äldre att vara det - inom bara några år. Utvecklingen går fort, och utbyggnad av fiber kan inte avvaktas. Förvaltningen föreslår att Kommunfullmäktige tillstyrker motionen och ger Micasa Fastigheter AB i uppdrag att installera fiber i samtliga lägenheter, och att till målet koppla en tidsplan med angivande av när uppkopplingen ska vara genomförd.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 26 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa Fastigheter delar Yvonne Fernell-Ingelströms synpunkt att det är normalt idag att ha tillgång till internet. Detta finns i Micasa Fastigheters hela bestånd.

Micasa Fastigheters styrelse beslöt 2011-09-13 att ge VD i uppdrag att upphandla en Kommunikationsoperatör (KO) för infrastruktur av elektroniska tjänster i Micasas fastighetsbestånd. Denna upphandling har genomförts och avtal finns med Telia Öppen Fiber som KO och Netel har installationsuppdraget.

I det första skedet installerades fiber i de fastigheter som byggdes om till annat boende, t ex trygghetsboende, seniorboende eller vård- och omsorgsboende. I de 60 större fastigheterna, där bolaget har bostäder för äldre kommer alla att få fiber inom ramen för Micasa Fastigheters särskilda projekt för detta. Undantag är Kavats vård som sagt nej till fiberutbyggnad. Micasa Fastigheters plan för inrättande av fiber presenteras i bilaga.

I bolagets övriga fastigheter, ett 60-tal, hyr bolaget ut till behandlingshem, LSS och annan verksamhet. Dessa finns i dagsläget inte med i planen för fiberutbyggnad, då denna investering inte ansågs ekonomiskt försvarbart vid tiden för beslutet.

Micasa Fastigheters möjligheter att fortsätta utbyggnaden av fiber till alla övriga fastigheter måste beredas utifrån möjligheter till personella resurser samt mark- och teknikkostnader etc. innan nytt beslut fattas om detta.

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms stad har genom Stokab byggt upp en konkurrensneutral IT-infrastruktur för elektronisk kommunikation och tillhandahåller ett öppet fibernät på likvärdiga villkor. På så sätt har goda förutsättningar skapats för utveckling av effektiva och innovativa IT-tjänster, såväl för staden själv som för alla som verkar i Stockholm.

Fiberinfrastrukturen samt hur den designas utgör en kritisk komponent för att bygga ett väl fungerande ekosystem för tjänstemarknaden. Detta har en avgörande betydelse för möjligheterna att stärka konkurrensen på tjänstenivån och därmed bidra till en ökad användning av bredband med höga hastigheter för alla Stockholmare, såväl unga som äldre.

Under senare år har Stokabs operatörsneutrala nät successivt kunnat byggas ut för att möjliggöra att flertalet av Stockholmare ska kunna få tillgång till högkvalitativa bredbandstjänster. Även Micasas fastigheter har anslutits till Stokabs operatörsneutrala fibernät, varvid det föreligger förutsättningar att tillgodose behovet av digitala tjänster

till de boende i stadens omsorgs- och äldreboende. Micasa har som fastighetsägare, utifrån de speciella förutsättningar och behov som präglar omsorgs- och äldreboenden, att besluta om när fiberbaserade inomhusnäten lämpligen anläggs.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen instämmer i Micasa Fastigheters remissvar och redovisade bedömningar och vill därutöver förtydliga att majoriteten av Micasa Fastigheters hyresgäster har tillgång till fiber. I det fall där hyresgäster inte har tillgång till fiber beror det på byggnadernas lokalisering och den ekonomiska försvarbarheten i att dra och installera fiber över långa avstånd till fastigheter med få hyresgäster.

Det ska noteras att samtliga fastigheter i Micasa Fastigheters bestånd har tillgång till internet, men med olika tekniker beroende på fastigheternas förutsättningar.

Koncernledningen anser i likhet med motionären att tillgång till internet är en demokratifråga, men valet av lösning för att tillhandahålla internet behöver även vägas mot ekonomiska och tekniska parametrar.

Koncernledningen anser att Micasa Fastigheter än dock arbetar intensivt med fiberutbyggnaden och de senaste fyra åren har bolaget anslutit 4 152 lägenheter. Under 2016 är planen att ansluta ytterligare 2 500 lägenheter.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M), Ann-Katrin Åslund (L) och Britt Westerlind (KD) enligt följande.

Vi föreslog att äldrenämnden beslutar
att bifalla motionen och därutöver anföra

Digital kommunikation är det moderna samhällets nya infrastruktur och Stockholm ligger i framkant i detta avseende. Det är angeläget att vi fortsätter att upprätthålla och utveckla den digitala tekniken, dels för att stockholmarna ska kunna ta del av olika medietjänster men också för att staden ska behålla sin konkurrensfördel när det kommer till digitalisering.

De senaste åren har tillgången till internet ökat och idag är det inte enbart den yngre delen av befolkningen som använder sig av digital kommunikation, utan även många pensionärer och äldre nyttjar internet flitigt. Flera forskare framhåller att internet kan ge äldre ett rikare liv och motverka ensamhet, nedstämdhet samt isolering.

Det är därför positivt att förvaltningen delar vår ambition att fortsätta utveckla fibernät på de boende som staden har rådighet över, framförallt när det gäller lägenheterna inom vård och omsorg. Förvaltningen anger vidare att det idag finns 4000 boende med fiber samt att man ämnar installera i resterande fastigheter senast 2017.

Vi delar den målsättningen, det är dock viktigt att förvaltningen skyndsamt uppfyller målet, så att fler inom Micasas boende får samma möjlighet till användning av internet.

Enskede-Årsta-Vantörs Stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Gustav Johansson m.fl. (alla M) och Christina Peterson (C) enligt följande.

Att bifalla motionen
därutöver anföra

Digital kommunikation är det moderna samhällets nya infrastruktur och Stockholm ligger i framkant i detta avseende. Det är angeläget att vi fortsätter att upprätthålla och utveckla den digitala tekniken, dels för att stockholmarna ska kunna ta del av olika

medietjänster men också för att Staden ska behålla sin konkurrensfördel när det kommer till digitalisering.

De senaste åren har tillgången till internet ökat och idag är det inte enbart den yngre delen av befolkningen som använder sig av digital kommunikation, utan även många pensionärer och äldre nyttjar internet flitigt. Flera forskare framhåller att internet kan ge äldre ett rikare liv och motverka ensamhet, nedstämdhet samt isolering. Det är därför positivt att förvaltningen delar vår ambition att fortsätta utveckla fibernät på de boende som staden har rådighet över, framförallt när det gäller lägenheterna inom vård och omsorg. Förvaltningen anger vidare att det idag finns 4000 boende med fiber samt att man ämnar installera i resterande fastigheter senaste 2017. Vi delar den målsättningen, det är dock viktigt att förvaltningen skyndsamt uppfyller målet, så att fler inom Micasas boende får samma möjlighet till användning av internet.